

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 8. junija 2023 - Leto XXXIII, št. 23

stran 2

NAJ SE IZBRANE ZGODBE DOTAKNEJO ČIM VEČ NAŠIH SRC

*OBNOVLJENA ROJSTNA HIŠA AVGUSTA PAVLA NA CANKOVI
stran 3*

*TAU JE REJSAN NEJ MALA STVAR
stran 4*

*IZLET V MARIBOR IN LENART
stran 6*

NAJ SE IZBRANE ZGODBE DOTAKNEJO ČIM VEČ NAŠIH SRC

Zadnji dan v maju smo se že četrtič podali na literarno potovanje. Porabski bralci smo se udeležili tradicionalne kulturne prire-

ki poganjajo duha, premikati. Zavedamo se, da pisana beseda umiri našega duha in upočasni tempo naših življenj. Ravno tako

knjižničarji Jana Balažič, Metka Celec in Stanislav Petek. Vmes pa smo lahko prisluhnili melodijam mladega glasbenega gosta, violinista Mihe Matajiča.

»Želja Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota za prihodnja leta je, da se izbrane zgodbe dotaknejo čim več naših src, še pogosteje, še mnogokrat ohranjajo naše vezi ljubeče in odprte,« je izpostavil Janez Horvat in ob tej priložnosti izrekel čestitke vsem udeleženkam, ki so Slovensko bralno značko potujoče knjižnice v Porabju uspešno opravile. Podelil je priznanje desetim bralkam, ki so kot nagrado dobile še pri-

Udeleženke poletnega literarnega potovanja

ditve ob koncu Slovenske bralne značke potujoče knjižnice v Porabju. Program so pripravili sodelavci Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota. Udeleženke je na srečanju na terasi Slovenskega doma pozdravila predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem Andrea Kovács. »Naše sodelovanje s knjižnico poteka že kar nekaj let. Eno izmed teh je povezano z bralno značko. Začetki so bili še skromni, skozi leta pa je preraslo v priljubljeno dejavnost. Vsi, ki smo del tega projekta, ki nas spodbuja k branju slovenskih knjig, se strinjamo, da nam ta dejavnost daje širino, hkrati pa nas tudi navdihuje,« je dejala. Bralci so imeli tudi v tej sezoni na izbiro deset knjig slovenskih avtorjev, od katerih so si morali izbrati tiste tri, ki so pri njih vzbudile največje zanimanje. »Razmišljanje je duhovno premikanje. Tako kot se mora kri po telesu, če hoče živeti, ves čas pretakati, tako se morajo misli,

nas bralna značka seznaniti s tistimi izbranimi knjigami, po katerih bi sami mogoče ne bi posegli, so pa

Bralkam je priznanje izročil Janez Horvat, namestnik direktorice Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota.

vsekakor vredne, da jih ne prezremo. V poplavi knjig se včasih zgodi, da spregledamo tiste, ki nagovarjajo prav nas osebno. Pri-povedujejo zgodbe naših prednikov, naših krajev in naših običajev. So del naše kulturne zgodovine.« Te misli je z nami delil namestnik direktorice soboške knjižnice Janez Horvat, nakar se je nas dotaknilo izbrano literarno besedilo v pristnem domačem narečju, ki so ga prebrali

ročno pleteno košarico. Skupno literarno potovanje in prijeten zaključni program nam bo zagotovo navdih v prihajajočem poletju. Iskreno se zahvaljujemo knjižnici, ki nam iz leta v leto omogoča sodelovanje pri bralni znački in nam s svojim bibliobusom redno prinaša knjižnično gradivo v Porabje ter tako širi bralno kulturo v slovenskem jeziku.

nvn

Pod Srebrnim brejgom ...

... se je zemlja, stera lidam gesti davle, trno poštvjala. Gnes se z najbalkšimi njivami pa paulami dela, kak bi se svejt na glavau obrno. Kaulak Sobote od inda je najbalkša zemlja bila. Dosta dobroga pauva so davale njive. Pa so se nut velki tihinski bautoške zrivali, zemlo so s pataunom pa asfaltom zalijali. Eške ena takša krasta dela, velki talanski bautoš nauvo bauto zida.

Pri vsejm tejm je neka trno interesantno gratalo, bautoške na teveni, radioni pa v novinaj na velke reklamo delajo, kak skur vse slovensko gé v njivi bautaj. Od kejc slovensko žito, od kejc slovensko mlejko, masau pa eške vsefele drugoga leko pride, če pa vsikši den menje dobre zemle ostane.

Vejmo, pšenica v bauti ne raste, mlejko samo od sebe v embalažo ne pride. Logika patauna pa asfalta je dosta vekša gratala, kak bi logika zdrave, rodne zemle mogla biti. Takša logika se je leta 2017 najbole pokazala. Pod Srebrni brejg se je skrak Maribora velka, trno velka firma Magna Steyr nut rivala. Pa je svoje mesto za fabriko dobila tō.

11 hektarov najbalkše zemle več pauva nede davalo. Eške nej zrejšo žito so doj pokaussili, ka velki bautoš de si superprofite delo. Kak tadale vōgleda, se pri vsejn tejm nede zgotovilo, eške več paul de na nikoj prišlo.

Ekologi vkūper s pavri so velko bojno z največšimi glavaši v Ljubljani bojnali. Avstrijec je škeu fabriko na najbalkši paulaj meti, pavri so tau nej dopistili. Depa, na konci je prejk 90 hektarov rejsan rodne zemle za vsigdar vničene ostanole. Firma je na velke gučala, kelko lidi de tam si leko službo najšlo. Pa je rejsan tak bilau. Ja dobro ste taprešteli: JE BILAU! Magna Steyr je fabriko dozaprla. Zavolo vnaugi faktorov se je tau zgodilo. Zatoga volo tō, ka je firma škela nauve hale (csarnok) kaulak delati, eške več zemle na nikoj djasti. Regule pa zavolo varvanje vode toga ne dopistijo. Kak vōgleda pripovejst z Magno Steyr se je zgotovila. Že se vej, ka Slovenija od nje prejk 22 miljonk evronov nazaj dobi, kelko je sama v té »biznis« investejrala. Depa, zemlja tadale nede rodila, nede gestija davala. Tista zemlja, ka je eške osem lejt nazaj pauv davala, prva kak so fabriko zozidali. Kelko je nam poznano, iz patauna pa asfalta nika čednoga vō ne zraste.

Naš Srebrni brejg žalostno gleda, ka se z zemlo kaulak njega pa pod njim godi. Vej, ka v centri Sobote vnauge indašnje velke baute so prazne ostanole. Ranč v nji bi leko nauve baute naprajli, s tejm bi center varaša nazaj živi grato, bi pun z lidami biu. Naš brejg bi najraj skričo: Dojde, norost dojstavitel!

Miki Roš

Obnovljena rojstna hiša Avgusta Pavla na Cankovi

Ivan Pavel in Elizabeta Obal sta se poročila leta 1883. Na glavnem trgu goričke vasice Cankova sta si najela stanovanje s sobo in kuhinjo, v teh prostorih so se jima rodili prvi otroci. Najstarejši sin je na svet prijel na dan svetega Avguština 28. avgusta 1886, zato je bil poimenovan po njem.

Tako nekako se je začela življenjska zgodba prvega prekmurskega poklicnega znanstvenika *Avgusta Pavla*, ki je kasneje postal neutruden posrednik med slovensko in madžarsko kulturo oziroma sosednjima narodoma. Pavlova rojstna hiša na Cankovi je bila do leta 2020 v zasebni lasti, ko pa je zadnji lastnik umrl, je občina izkoristila priložnost in odkupila zgradbo.

Poslopje je bilo v slabem stanju, zato so se na županovem uradu odločili, da ga obnovijo. V okviru projekta Začuti UTRIP območja LAS Goričko je občina iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja prejela dobrih 36.000 evrov podpore, kar je zadostovalo za temeljito zunanjo in notranjo prenovu.

Polepšano rojstno hišo Avgusta Pavla so namenu predali 27. maja v okviru 24. občinskega praznika. Prebivalci osmih pripadajočih naselij so do zadnjega kotička napolnili vaško-gasilski dom, kjer jih je nagovoril župan Danilo Kacijan. Napovedal je zgraditev vodovoda še v zadnji vasi – Gerlincih in nove šolske telovadnice, kot uspeha pa je navedel dokončano

gradnjo vrtca in obnove Pavlove hiše. Slovesnost, ki sta se je udeležila tudi državnozborski poslanec Dami-

Takšna je današnja podoba hiše, kjer so se Ivanu Pavlu in Elizabeti Obal rojevali prvi otroci - med njimi kasnejši polihistor Avgust Pavel.

jan Zrim in državna svetnica Jasmina Opec Vöröš, so z nastopi popestrile domače otroške in odrasle kulturne

Venec sta na Pavlovo hišo na Cankovi položila predstavnica sombotelskih Slovencev Marija Kozar Mukič in župan Danilo Kacijan.

skupine, podelili so tudi občinska priznanja. Venec spoštovanja je Kacijan najprej položil pri kipu Avgusta Pavla v vaškem parku, nato pa se je skupaj s predstavnicami slovenske skupnosti v Sombotelu Marijo Kozar Mukič poklonil spomenu nekdanjega znanstvenika tudi pred spominsko tablo na njegovi rojstni hiši. »Sombotelški Slovenci smo

na Cankovo prvič prišli leta 1999 z namenom, da bi navezali stike s tukajšnjimi ljudmi. To je bilo leto, ko smo

v svojem mestu ustanovili Slovensko kulturno društvo Avgusta Pavla. Od takrat smo se izmenično srečevali: enkrat na Cankovi, drugič spet v Sombotelu,« je za naš časopis povedala predsednica Sombotelske slovenske samouprave. V preteklega četrta stoletja so gostom iz Slovenije predstavili veliko zanimivosti v Železni županiji, Sombotelčani pa so lahko spoznali mnoge prekmurske znamenitosti.

Preden so obnovljeno poslopje predali namenu, je na tlakovanem dvorišču hiše potekal pester kulturni dogodek. Učenki domače osnovne šole sta ob spremljavi kitare in harmonike zapeli slovensko ljudsko pesem, njuni sošolki pa sta deklamirali Pavlovi pesmi v prekmurskem narečju. Kot zanimiv utrinek smo – prav tako v izvedbi cankovskih učenk – spoznali marsikatero podrobnost iz življenja prekmurskega znanstvenika, številne navzoče pa je zabavala tudi glasbena zasedba Gorički klantoš. Umetniški vrhunec programa sta predstavljali prekmurski ljudski pesmi, ki ju je na violino zaigrala Mirjam Mah Pintarič.

Od predsednika cankovske-

ga Kuda Avgusta Pavla Branka Pintariča smo izvedeli, da bo združenje po krajšem premoru spet zaživelo. »Posvetili se bomo kulturnemu povezovanju z društvi, ki nosijo enako ime, torej na Potrni v Avstriji in v Sombotelu, dobre stike pa želimo gojiti tudi z Zvezo Slovencev na Madžarskem. Predvsem pa se bomo trudili prirediti čim več kulturnih dogodkov in spet obuditi gledališko dejavnost v občini,« nam je povedal stari novi predsednik. V sklopu slovesnosti so na travnatem delu hišnega dvorišča – v prisotnosti vinskih vitezov – posadili potomko štiristoletne trte iz Maribora. Po vinskem napevu v izvedbi zbora domačih upokojencev ter blagoslovitvi

Spominska soba vabi v čase, v katerih je deloval prvi prekmurski poklicni znanstvenik Avgust Pavel.

mlade rozge in obnovljene Pavlove hiše so Danilo Kacijan, Branko Pintarič in predsednica cankovskega turističnega društva Monika Hajdinjak s prerezom traku poslopje predali namenu. Notranjost zgradbe je smiselno razporejena. V enem od manjših prostorov je spominska soba Avgusta Pavla, kjer lahko sredi takratnega pohištva listamo po publi-

kacijah z izvirnimi besedili znanstvenika oziroma študijami o njegovem delovanju. Prostor nasproti je postal knjižnica, medtem ko bo sosednja soba namenjena sejnam cankovskih društev.

V Pavlovi hiši sta ohranjena štedilnik in lončena peč v izvirnem stanju, razstavljene pa je tudi več izdelkov ljudske obrti. Vinska klet je zaradi nizke temperature odličen kraj za vinoteko, v njej pa bodo na voljo tudi izdelki lokalnih pridelovalcev. Gradbeniki morajo še dokončati obnovo gospodarskega poslopja na dvorišču, da bi lahko med drugim postalo prizorišče porok.

»To je hiša, ki ima dušo. Pravijo pa, da duša sama, brez ljudi, ne zadostuje. Tudi zato

je bil Avgust Pavel tako izjemno pomemben, saj je v časih, ko so hoteli naš mali narod zatre, pokazal, da majhnost ni ovira pri doseganju velikih ciljev,« je za konec dejal cankovski župan Danilo Kacijan.

Prve prireditve bodo v Pavlovi hiši že junija, nekatere kulturnega, druge bolj zabavnega značaja. Izvesti jih želijo v skladu z miselnostjo Avgusta Pavla,

ki je poudarjal pomembnost sožitja, temelječega na medsebojnem spoznavanju in spoštovanju. *(Slika na 1. strani: Obnovljeno zgradbo so svojemu namenu predali predsednik KUD Avgust Pavel Branko Pintarič, predsednica TD Cankova Monika Hajdinjak in župan Občine Cankova Danilo Kacijan.)*

-dm-

PREKMURJE

150 let

Staupetdeset let je letos staro Prosto-
voljno gasilsko društvo (PGD) Lenda-
va. Na nagačavanje eričnoga fiškališa
in kralovoga svetnika Mihályja Kakas-
dija Hajósa so mejseca majuša leta
1873 v Lendavi kak prvi v Prekmurji
ustanovili gasilsko društvo.

26. in 27. majuša so lendavski gasilci
svojo 150-letnico na veliko proslavili.
Pripravili so več dogodkov. Ob glav-
nom slavju so meli ške den odprejtih
dveri in slavnostni djileš svoje kotri-
ge, pauleg toga so položili tudi vejnec
pri grobnici ustanovitelja društva
Mihályja Kakasdija Hajósa, steri je
pokopani v držinski grobnici v cerkvi
Svete Trojice v Lendavskih Goricaj.
Vejnec so položili predsednica PGD
Lendava Suzana Marčeta, vnuk usta-
novitelja in častni predsednik društva
Ferenc Hajós (tudi prvi veleposlanik
Slovenije na Vogrskom) in župan Ob-
čine Lendava Janez Magyar.

Slavnostna prireditve se je začnila z
mimohodom gasilcov lendavskoga
in drugih prostovoljnih gasilskih
društev po Kolodvorski ulici do pri-
reditvenega prostora v Industrijski
ulici. Prva je spregučala Suzana
Marčeta, stera je pravla, ka so pono-
ni, ka so bili prvo gasilsko društvo v
Prekmurji in eno prvih v Sloveniji.
Gasilcom je gratulejro tudi domanji
župan Janez Magyar, steri je ške raz-
tolmačo, ka je biu ustanovni občni
zbor društva, stero je prva melo 120
članov, 25. majuša leta 1873.

Član poveljstva Gasilske zveze Slo-
venije Zvonko Glažar je pravo, ka so
gasilci v Sloveniji fejt dobro organi-
zerani. Tau se je pokazalo tudi lani,
gda je na Krasi vövdaro velki ogenj.
Državni sekretar na obrambnom mi-
nistrstvu Rudi Medved pa je cujdau, ka
je fontoško poslanstvo gasilcov hu-
manost. Gda trbej pomagati vküper
staupijo, pauleg gasilcov, tudi sodaki
in policaji.

Silva Eöry

Varaški komorni zbor je daubo priznanje

TAU JE REJSAN NEJ MALA STVAR

Kak smo v naši novinaj že nap-
isali je varaški komorni zbor,
steri delüvle pod okriljom Zve-
ze Slovencev na Madžarskem,
za svoje izjemno delo na pod-
ročji narodnostne kulture da-
ubo visiko vogrsko priznanje

Tomaž Kuhar že od začetka mau vodi pevski zbor.

Pro Cultura Minoritatum Hun-
gariae. V imeni zbora sta pri-
znanja na prireditvi, stera je
bila v bolgarskom kulturnom
centri v Budimpešti, prejkvze-
la predsednica zbora Marijana
Sukič in zborovodja Tomaž
Kuhar.

»Prajti morem, ka sam prvo
paut biu na tak fontoški prire-
ditvi, stera je bila tudi svečana.
Komaj en den po tistom, ka
sam prišo domau, sam začno
broditi, ka je tau rejsan nej
mala stvar. Trnok sam biu ve-
seli za naš zbor, vej pa brodim,
ka si je tau priznanje zaslužo,«
mi je na prvi vajaj zbora po tis-
tom, ka so daubili priznanje,
povedo Tomaž Kuhar. Mari-
jana Sukič pa je raztolmačila,
kak je leta 2005 prišlo do toga,
ka se je té zbor ustanovo: »Na
Slovenski zvezi pa v uredništvu
Porabja smo se večkrat pogu-
čavali o tom, ka bi v Varaša tö
mogli ustvauriti, organizirati
pevski zbor, steri bi pauleg
seničkoga zbora skrbo za tau,
naj se lejpo slovensko zborov-
sko spejvanje vse večkrat čuje
med Slovenci ob Rabi.«

Najprva je tau bila samo ideja,
pomalek pa se je vküpzbra-
lo enajst pevcev pa pevk iz
Monoštra in sausedni vesnic,
steri so te ob pomoči dirigen-

ta Tomaža Kuhara, steroga so
gorziskali v Murski Soboti, 15.
novembra leta 2005 meli prvo
probo.

»V Porabji smo nej najšli pri-
mernoga zborovodjo in smo
se te spaumnili na Tomaža,

je zdaj menje, pauleg toga pa
so eni pravli, ka tudi zavolo
starosti več ne ladajo popej-
vati, tudi zatau ka več nemajo
dobroga glasa. Zdaj mamó tri
sopranistke (Milena Kovačič,
Margita Mayer Gašpar in Iluš-

sko izobraževalno središče
Triglavskega narodnega par-
ka. »Na tau revijo rejsan radi
odimo, vej pa znamo, ka so
na Primorskem trnok dobri
pevke in pevci. Smo pa letos
rejsan meli malo nevole, vej

Skupina na prvi probi potistom, ka je dobila odlikovanje.

steroga smo že prva pozna-
li, vej pa je našim zborom
strokovno večkrat pomago,
sploj te, gda smo se porab-

ka Bartakovič), štiri altistke
(Marijana Doszpot, Elizabeta
Bartók, Marijana Fodor in
Marijana Sukič), tri basiste

pa so okauli Ljubljane poprav-
lali poštijo in smo se tak več
kak osem vör vozili do Trente.
Komaj pau vöre pred nasto-
pom smo prišli do cilja,« je ške
povedala Marijana Sukič.

Leta 2015, gda so slavili svoj
deseti rojstni den, je zbor vo-
dau CD z naslovom Mamica,
povejte mi. Po rečaj zborovod-
je bi leko pomalek vödali ške
kakšoga nauvoga, vej pa so
se od tistoga mau ške dosta
pesmi cujnavčili. »Radi bi bili
tudi, če bi daubili ške kakšo-
ga nauvoga pevca in pevko,
sploj iz Porabja. Zatau ka smo
zavolo kovida nej slavili 15-
letnice, pa tak brodim, ka bi
tau letos ške napravili,« je ške
cujdau Tomaž Kuhar.

Varaškomi komornomi zbori
že lejmo ške dosta lejpah na-
stopov, pa družjenja na vajaj.
Brodim, ka ške furt drži tudi
tisto, ka so mi prajli te, gda so
slavili svojo deseto obletnico
delovanja: »Radi smo vküper,
med nami nejga nevoščenosti,
radi se pogučavamo, si poma-
gamo. Mamó že svoje štorije,
dosti vse se je že zgodilo z
nami.«

Silva Eöry
Kejpi Silva Eöry
in arhiv zbora

Kejpi iz arhiva, na 10. obletnici zbora v Slovenskom daumi

ski Slovenci nutpokazali v
ljubljskom Cankarjevom
daumi,« je ške raztolmačila
predsednica zbora, steri je
meu svoj prvi nastop v Slove-
niji, in tau 10. juliuša 2006.
leta v Volčjem Potoku. Istoga
leta jim je začnilo pomagati
pet pevcev iz Slovenije, steri
so včasi popejvali pri meša-
nom pevskom zbori Raden-
ska. Z lejtji so k zbori ške eni
cuj prišli, eni pa so ga zapisti-
li. Največ jih je popejvalo 19,
gnesden pa jih je dvanajst:
»Na žalost so tudi tej kovidni
cajti vplivali na tau, ka nas

(Attila Bartakovič, Tomaž Ro-
poš in Zvonko Zorjan) in dva
tenorista (Tilčka Vohar in Fe-
renc Sütő).

Vsakšo leto ma varaški komor-
ni zbor (v sterom pa ne popej-
vajo pevci samo iz Monoš-
tra, liki iz skor vsej porabskih
vesnic in Slovenije) okauli
deset nastopov. Že neka lejt
sodelüvlejo tudi na reviji Pri-
morska poje. Tak kak prvo
paut, pred devetimi leti, so
tudi letos nastaupali v Trenti,
čiglij se je skor zgodilo, ka ne
bi pravi cajt prišli do Dauma
Trenta, gje je tudi Informacij-

Ivan Sivec: VISOŠKI GOSPOD

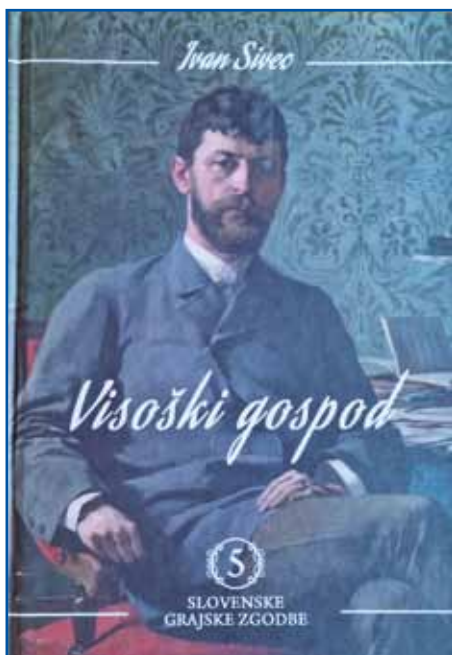
Leto 2023 je v Sloveniji razglašeno za Tavčarjevo leto, saj zaznamujemo 100. obletnico smrti pisatelja Ivana Tavčarja (1851–1923). Ob tej priložnosti je minulo leto izšla knjiga z naslovom Visoški gospod – vse ljubezni pisatelja Ivana Tavčarja, ki jo je napisal Ivan Sivec.

Knjiga je biografija Ivana Tavčarja, razdeljena na 10 poglavij. Vsako opisuje del življenja velikega pisatelja. Zajeti so otroštvo, šolanje doma in na Dunaju, službovanje, vse njegove ljubezni, rojstni kraj, županovanje in seveda nastanki nekaterih njegovih del. Knjiga je napisana, kot da bi jo zapisoval pisatelj sam. Vsako poglavje napoveduje celostranski zapis, citiran iz Tavčarjevega neobjavljenega dnevnika Zadnje besede. Zapisi se začnejo z napovedjo neozdravljive bolezni, ki je doletela pisatelja, in se nadaljujejo kot pisateljevi spomini na posamezne življenjske prelomnice.

Vsakemu takemu zapisu sledi odlomek iz enega izmed njegovih del, ki napoveduje življenjsko obdobje, v katerem je določeno delo tudi nastalo.

Tavčarja, ki si je pridobil velik družbeni in politični ugled, je kot pisatelja odlikovala bujna domišljija, obarvana s čustveno noto. Znano je, da je najprej pesnikoval, se poskušal v dramatik, a se kasneje

povsem predal pisateljstvu. V zrelem ustvarjalnem obdobju se je kljub redkejšemu pisanju osredotočil na zgodovinske in kmečke povesti in v tem obdobju ustvaril najboljše dela. Nekatere knjige pa je podpisoval celo s psevdonimom Emil Leon.

V vseh njegovih delih se čutijo note doživljanja osebnega življenja, ki so ga zaznamovali motivi iz otroštva. Ivan naj bi se fizično precej razlikoval od bratov in sester. To naj bi pojasnilo marsikatero potezo v

njegovem političnem življenju, saj je bil izrazit individualist. Ta značajna poteza naj bi stopila v ospredje v času združevanja Slovencev v različne politične organizacije. Prav tako pa naj bi bil Tavčar prepričan, da je bil v resnici plemenitega rodu. To ga je vodilo, da je dvoril predvsem bogatim groficam, čeprav je v delih pogosto opisoval preprosta vaška dekleta. Pri 36 letih se je vanj zaljubila »najbogatejša ljubljanska gospodična«, poroka z njo pa mu je omogočila, da je kupil graščino na Visokem. S tem je postal to, kar bi moral biti po lastnem prepričanju že od rojstva. Tavčarjeva poroka s Franjo Košenini je pisatelju prinesla vstop v visoko družbo in mu omogočila, da je postal vpliven politik ter leta 1911 tudi ljubljanski župan. Podlago za županovanje je sicer pridobil že v svojem poklicnem življenju, saj je bil odvetnik. Pripoved se konča z zapisom: »Ko me ne bo več, bo voda še naprej tekla proti morju, zemlja bo še naprej drhtela pod vašimi koraki, korenine se bodo še naprej razraščale na vse strani. Tako je bilo z mojo in tako bo z vašo usodo. Noben človek pa nikoli do konca ne umre, temveč samo odide med spomine.«

Pripravila Jana Balažič, Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota

CAJT ZA SEBE

Gda pridejo topli dnevi, si rada vzemem kakši keden fraj. Tau je cajt za mene, brez velikih planov. Nejdem niti skakat s padalom, niti lejtat okauli po svejti. V tistom kedni se samo trüdim, ka delam male stvari, štere me delajo srečno. Idem na sladoleđ s pajdašami ali pa sedimo pod kakšo drejvo na Goričkom. Tam dojdvarimo guč o življenji pa se pogučavlemo, kakše želje bi si še radi spunili. V tom kedni si vzemem cajt, ka kaj domanjoga sküjam pa spečem, pa si na televiziji poglednem filme, za štere ovak nemam časa.

Tak mo pravla – v življenji so nej važne samo velke stvari. Važno je, ka tüdi v mali stvaraj najdemo mer pa srečo. Važno je, ka se sami odlaučamo, kak mo preživeli svoj den. Ka si pistimo biti tau, ka si želemo v vsakšom

trenutki. In važno je, ka si kdaj vzememo cajt samo za sebe.

Cajt za sebe nücamo bole kak si mislimo. Zatao, ka te lejko po-

glednemo v svoje srce pa ga pitamo, če je srečno s tem, ka smo napravili s svojim življenjom. Pa ga pitamo, če kaj nüca. Če mogauče nüca več smeja, več ljubezni ali pa samo kakšen den biti čista sam. Mogauče de vam

šepetalo, ka bi rado odišlo od tam, gé ste, pa začnilo čista na nauvo.

Preveč cajta zgibimo za stvari,

majo. Pa je nej tak. In če bi se stavili pa se probali čüti, ka vam od znautraj šügtiva düša, bi znali, ka mate pravico do sreče. Pravico do sreče, ljubezni in pravico do toga, ka si spunite vse svoje želje. Pravijo, ka je biti srečen neka, ka vam pripada po boži milosti. Zatao, dovolite si biti srečni. In vzemte si tüdi gnes trenutek za sebe. Samo za sebe. Odidite nekam, gé se vam srce napuni in poslušajte, ka vam düša ma za povedati. En moj trenutek, šteroga sam si vzela za sebe, lejko vidite na sliki. Toga avtoja zdaj neman več, pa tüdi psa, naše Polonce, štera sedi na prejdnom sici, nega več. Ali ostali so lejpi spomini pa puno srce.

Simona Rituper

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Sivi žerjavi

Sivi žerjavi (szürke daru) na Vo-grskom že več kak stau lejt ne gnejzdijo več, slejdnji par so leta 1890 opazili pri Balatoni. Istina, če ranč samo za edno leto, depa leta 2015 v ednoj gnejzdi sta se dva maliva žerjava zlegla. Žau, od tistoga mau se je več mali ftičov nej zleglo. Depa ovak se nam na leto dvakrat, djeseni pa sprtolejt, pokažejo, gda se na jug nesejo pa gda se domau vračajo. Tašoga reda si več gezero žerjavov dolasede tam, gde je vekša voda, najbola pa tam, gde si gesti najdejo.

V Železni županiji nejmamo taši mlak, stere so bole plitve, gde bi si gesti najšli, zavolo toga smo je do-tejga mau spoj nej vidli na taum tali. Par lejt nazaj je zavolo bobrov tam, gde so si gnejzdo redli v potoki pa so stavili vodau, ta voda po dolaj na šurke vövejala. Tau mesto je že idealno za žerjave. Tak je tau bilau zdaj paulak Kószega, gde je mlaka Albért, gde se je sedem, osem parov žerjavov stavilo med potjav. Tašo še nej bilau v Železni županiji, zatot so se tauma fejt veselili delavci Narodnega parka Örség.

Ovak kak v Železni županiji tak pri nas v Porabji žerjave vsigdar samo v lufti vidimo, gda se nesejo proto juga ali proto severa. Od te ftičov se pri nas dosta vse kaj ne vej, nej tak na tisti mejstaj, gde je dosta vode pa močvirje bilau. Tam so bili taši, steri so se s tejni ftiči spravali, s tauga so živeli, tej so bili »darvászok«. Oni so znali, gde majo žerjavi gnejzde pa tam so te gnejzde porobili. Tau je tö znati trbelo, ka gda, zato ka če so ftiči še mali bili, te so tau nej preživeli, če so pa vekši bili, te so že vujšli.

Te ftiče so gnauksvejta fejt drago leko odali, steri je lejpo perge emo, za tistoga so edno kravo tö dali. Zato ka tau perge je štatusni simbol bilau. Ladjen, steri nej emo v kolapoši žerjavovo pero, je za nikoj valaun bejo. Najbola pa tisti pastiri, steri so na konje skrb meli, tej so se tak zvali, ka konjušarji. Oni so vsigdar lejvo perge nücali, te so v kolapoš dejvali, zato ka na drügi strani bi na pauti bilau biči, s sterim so više glave pokali. Zavolo toga je lejvo žerjavovo perge melo najvejšo vrejdnost.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Primož Roglič zmagovalec dirke po Italiji

Slovenski kolesarski zvezdnik Primož Roglič (Jumbo-Visma) je tudi uradno zmagovalec 106. dirke po Italiji. Zadnjo etapo v Rimu je pred Kolosejem varno končal v času glavnine in zadržal 14 sekund naskoka pred tekmeci, potem ko je dan prej po sijajni predstavi pred številnimi slovenskimi navijači slavil na Svetih Višarjah in oblekel rožnato majico vodilnega. Primož Roglič je po prečkanju ciljne črte v času glavnine postal prvi slovenski zmagovalec Gira, Slovenija pa 17. država z zmago na italijanski pentlji. Slovenski kolesarji so s tem osvojili tudi vse tri tritedenske dirke na koledarju.

Zasavec je v Rimu slavil pred Britancem Geraintom Thomasom (Ineos Grenadiers). Ta je imel še v soboto 26 sekund naskoka v skupnem seštevku, nato pa je 33-letni Kisovčan kljub sneti verigi pred vrhom z 38. etapno zmago za Slovenijo na tritedenskih pentljah slavil s 40 sekundami naskoka in poskrbel za preobrat. Tretje mesto je v skupnem seštevku osvojil Portugalac Joao Almeida (UAE Team Emirates), ki je bil tudi najboljši mladi kolesar Gira. Med ekipami je slavil Bahrain Victorious, sprinterska vijolična majica je pripadla domačinu Jonathanu Milanu (Bahrain Victorious), modra za najboljšega hribolazca pa Francozu Thibautu Pinotu (Groupama-FDJ).

Za Rogliča je bila to njegova 74. zmaga v karieri. V tej sezoni je slavil še na dirki od Tirenskega do Jadranskega morja in po Kataloniji, s čimer je nadaljeval niz zmag na največjih enotedenskih preizkušnjah. S četrto zmago na tritedenskih dirkah, pred tem je med letoma 2019 in 2021 trikrat zapovrstjo dobil še Vuelto, je na večni lestvici na 11. mestu ujel Švicarja Tonyja Romingerja, Španca Roberta Herasa in Italijana Vincenza Nibalija. Slovenija je s šestimi zmagami zdaj na osmem mestu v seštevku držav, potem ko ima Tadej Pogačar še dve zmagi na Tournu (2020, 2021).

IZLET V MARIBOR IN LENART

26. maja so se porabski slovenski upokojenci z avtobusom pelali na izlet v Maribor in Lenart. 48 članov je prišlo na tau paut. Matija Horvat, vodja pevske skupine Društva porabski slovenski penzionistov Rozmarin je bijo naš turistični vodnik, njega smo v Murski Soboti gorvzeli na bus.

Porabski penzionisti pred spomenikom blaženega püšpeka Antona Martina Slomška

Predsednica Marijana Fodor je lepau pozdravila nas, želejla je, aj se mamu cejli den dobro. Po pozdravi predsednice je Mitja tapravo, ka mo vidli cejli den, kaši programi nas čakajo. Dosta vse mo vidli, aj uživamo v tom, je nam zaželo.

Do Maribora je paut duga, smo pripovedjali med seov pa gledali naravo. Naša predsednica Babi je gnauk naprej prinesla palinko, vsakšomi ponidila, aj mamu baukšo volau in aj gut nede süji. Drugi so tö prinesli palinko na paut.

Najprva smo stanili pri mariborskem Pohorji. Poglednili smo smučišča (sípályákat), gé se porabski Slovenci tö smučajo. Kratko pauzo smo meli, pili kavu in sok. Mitja nam je tapravo, ka je mariborsko Pohorje turistični, športni in rekreacijski center v zimski in poletni sezoni z dosta hoteli, restavracijami.

Kauli 11. vöre smo prišli v Maribor. V center smo peški šli, po pauti smo vidli in spoznali irašnje stavbe. Na Slomškovem trgi smo poglednili in se slikali pred spomenikom blaženoga püšpeka Antona Martina Slomška. On je bil školnik, pesmar, škof, zagovornik slovenske kulture. Njegvo mišljenje je vsigdar aktualno. »Sveta vera vam baude luč, materni jezik pa ključ do zveličanja.« Pise je poznane cerkvene pesmi. Poglednili smo stolnico

svetega Janeza Krstnika. Cerkev so v 12. stoletji zozidali v romanskem stili, gnes pa že ma gotske in baročne značilnosti. V oltarju stranske, gnes Slomškove kapele je grob Antona Martina Slomška. Njegvi posmrtni ostanki so bili na to mesto prenešeni 7. oktobra 1978.

gledniti. Mogli smo se paščiti, ka so nas že čakali na obed v restavraciji Anderlič, gé smo dobili okusno kosilo. Malo smo počivali in občudovali lepo krajino. Restavracija je na bregi in je lepi razgled kaulakvrat. Po obedi smo poglednili župnijo blaženoga Antona Martina Slomška

Slednja postaja našoga izleta je bila v Lenarti. Šli smo v vinsko klet vino koštavat. Virt Marko Šebart je bijo trnok prijazen, ta nam je pravo, kelko gorik majo, kašo vino delajo. Rejsan je bilau dobro vino, nej trbelo nas truca-ti, vse smo kauštali in leko smo küpili tö, steri je sto kakšen liter

En tau razstave v pokrajinskem muzeji v Maribori

19. septembra 1999 je papež Janez Pavel II., gda je drugič prišo v Maribor, škofa Slomška razglaslo za blaženega. Naslednje smo vküp Boga molili, cerkvene pesmi spejvali. Pred obedom smo šli v mariborski grad pa smo si poglednili razstavo v pokrajinskem muzeji. Vidli smo

v mestnom četrti Košaki. Majo moderno, krauglo cerkev, stero so leta 2008 zidali. Oltar je iz marmora in na njem kejp od A. M. Slomška. Cerkev nej so mogli dokončati od znautra, nemajo orgle, kejpje tö nej. Zavolo finančni problemov čakajo na pomauč vernikov. Dühovnik

domau nesti.

Za presenečenje so prišle Ljudske pevke iz Lenarta. Mi nji že poznamo, so bile v Monoštri in Sakalauvci tö. V kleti so mali koncert dale, naslednje smo vsi spejvali. Korazno je bilau, dobro razpoloženje je bilau. Dobro bi bilau duže tam ostati, dapa mujs je bilau se domau pelati, ka smo se ške steli staviti na sladled v Murski Soboti.

Meli smo trno lepi izlet z dosta doživetij. Organizacija je bila odlična, vodenje ranč tak, ka o kulinariki sploj ne gučim. Meli smo cerkvene, kulturne in kulinarične programe, fejest dobro je bilau pa se je vsakšoma vidlo. Lepau zavalimo vsakšoma, steri se je trüdo, aj se mi dobro počütimo, z lejpimi spomini pridemo domau. Naprva zavalimo našoj predsednici Marijani Fodor, članom predsedstva in gostiteljem v Sloveniji. Hvala Mitji Horvati, ka nas je cejli den »vodo«. Dosta nauvoga smo čüli in vidli z njegvo pomaučjov in dobro smo se razmeli, vej pa tak guči kak mi Porabci.

Finančno pomauč za izlet smo dobili od Sklada Gábor Bethlen pa od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu iz Ljubljane in člani so tö cüj plačali na izlet. Dobro smo se čütili pa že čakamo naslednji program.

Tekst in foto Margit Čuk

V vinski kleti so spejvale Ljudske pevke iz Lenarta.

amfore, vaze, bojno orožje, stare gvante, zlate kipe itd. Vodo nas je muzejski pedagog, steri nam je dau dosta informacij. Najlepše je bilau kiparstvo. V kiparski zbirki so bila dela od 14. do 20. stoletja, kipi so bili iz lesa, kamna, keramike in plastike. Šetali smo se na grajsko ložo in tavö šli v rokokojsko grajsko stopnišče. Te muzej je tak velki in tak dosta vse gé vöpostavleno, ka bi eden den trbelo za vse po-

cerkve je nas trnok prštimo, gda smo ta prišli, so zvonovi zvonili. Navdušeno je gučo od gradnje cerkve.

V cerkvi smo se spomnili naše pokojne članice iz Števanovec Irene Kovač. Župnik je emožalni govor, vküper smo molili in spejvali za Ireno. Tak smo se od nje poslovili, vej smo pa nej mogli na pokapanje titi, stero je bilau ranč tisti den kak naša ekskurzija.

IZ NAŠE KÜNJE: LEŠNIKOVA ROLADA S KISLO SMETANO PA BRESKVAMI

Nej dolgo nazaj smo meli v službi predavanje o zdravi prehrani pa o sladicaž brez cukra. Predavanje je mejla moja najbaukša pajdašica, štera je doktorca.

Ka bi moji v službi vidli, ka so sladke stvari lejko tudi zdrave, me je prosila, ka sam spekla orejovo rolado (tekerce) s kislo smetano pa malinovo marmelado. Rolado sam namesto s cukron sladila z brezovim cukrom (ksilitol), malinova marmelada pa je bila slajena z agavinim sirupom. Rolada je bila pauleg toga brez mele, zatao pa primerna tudi za tiste, šteri so alergični na gluten, seveda pa tudi za diabetike.

Zgornja rolada se lejko dela na dosta načinov. Tak mo vam gnes napisala recept za varianto, ka sam jo premazala s kislo smetano pa jo obložila z breskvami. Ges sam sicer namesto orejov za testau ponūcala lejšnike, zatao ka je moja mama alergična na oreje, pauleg toga pa sam nūcala navađen cukrer.

Sami se pa lejko odlaučite, če te nūcali za testau oreje, lejšnike, lejko pa tudi kokos ali mak.

Lejko se tudi odlaučite, če te namesto cukra nūcali eritritol, brezov cukrer ali kakšo drugo zdravo sladilo.

Če brezovoga cukra (ksilitol) ne poznate, pa te ga uspeli dobiti, pa vam morem dati opozorilo – če radi vašoga psa pocartlate s kakšim falajčkon sladkoga, gda vas pri mizi prosjači, toga ne napravite, če te rolado cukrali z brezovim cukrom. Brezov cukrer je v mali količini smrten za psa! Je pa istina, ka je te cukrer po žmaji najbolje podoben navadnomi cukri, edino dati ga trbej kakšo žlico več, ker je menje sladki.

No, zdaj pa k danešnjomi recepti.

Za mojo lejšnikovo rolado, štero vidite na sliki, te nūcali:

- 6 djajc
- 6 žlic cukra (lejko tudi eritritol, ksilitol oziroma brezov cukrer)
- 100 g mletih lejšnikof (lejko so tudi oreji, kokos, mak)
- 1 veliko kislo smetano (vrnjo mlejko)
- 1 konzervo breskvovoga kompota

Belake od djajc stepemo v snejg. Žučake penasto zmiksamo s cukrom, te pa s kijanco cuj primejšamo lejšnike. K masi te postopoma cuj zmejšamo snejg iz belaka. Vzememo velki plej, ga obložimo s paperom za peko, pa maso enakomerno porazdelimo v plej. Pečemo jo 20 minut na 200 stopinjaj. Še toplo rolado skūper s peko paperom zavijemo v rolado pa pistimo, ka se fajnl ohladi. Ohlajenomi biksviti odstranimo paper, rolado namažemo s smetano, pa gor zložimo na kockice narejzane brekve. Rolado zavijemo pa damo v hladilnik za par vōr ali čez nauč, ka se fajnl ohladi pa ka ohrani formo. Tak ohla-

jeno narejžemo na falate pa ponidimo.

Smetane je rejsan dosta v toj roladi, zatao se vzorec ne vidi tak lipau, ali mi mamoradi, če so pogače fajnl sočne. Če pa ščete, ka je lepše oblike, pa ponūcajte menje smetane.

Ker je testau za tao rolado fejst praktično, ga lejko filamo kak ga ščemo. Na primer, fejst je dobra takša rolada, ka testau bogato namažemo z jurkino ali malinino marmelado, pa te premažemo s kislo smetano. Takšo malinino sam ges, kak sam že na začetki omejnila, napravila za službo.

Vam pa ovadim še eno kremor, štera pa je baukša od kakše koli file. Napravljena je za odrasle, zatao, ka je notri kava. Za tao rolado ponūcajte za biksvit rajši oreje, ka bole cuj pašejo kak pa lejšniki. Kremor napravite tak, ka te nūcali:

- 250 g maskarponeja
- 1 žličko instant kave
- 0,5 žlice vrauče vode
- 1 vanili cukrer
- 150 ml sladke smetane za stejpanje

Sladko smetano zmiksate, kavo pa raztopite v vrauču vodi. Maskarpone pa vanili cukrer dodate h kavi, pa vse skūper zmiksate, ka dobite fajnl rahlo kremor. Te pa samo še z lopatko ali s kijanco postopoma cuj nežno primejšate stepeno smetano. Namažete na testau pa dobro ohladite. Tau kremor seveda lejko ponūcate tudi za kakšna druga peciva.

No, gnes sam vam sicer napisala en recept, ali sam vam cujdala par idej pa variant, kak lejko iz enoga recepta napravite razne variante rolad. Prilagajate je lejko dietam, alergijam pa željam po okusi tistih, šteri do se z njimi sladkali.

Pa dober tek iz naše v vašo künjo!

Simona Rituper

... DO MADŽARSKE

Na Kosovu ranjenih 27 madžarskih vojakov

Prejšnji torek so z vojaškim letalom pripeljali domov 12 vojakov od 27, ki so bili ranjeni v izgrediv na Kosovu. Kot je javnost seznanil obrambni minister Kristóf Szalay-Bobrovniczky, so domov pripeljali le huje poškodovane, a tudi med njimi ni nobeden v smrtni nevarnosti. Vojaki so se po prihodu najprej srečali z družinskimi člani, nakar so jih odpeljali v bolnišnico Honvéd. Madžarski vojaki so na Kosovu v okviru KFOR, ki zdaj deluje pod italijanskim poveljstvom.

Obrambni minister je izpostavil, da je naši državi zelo pomembna stabilnost na zahodnem Balkanu, zato je Madžarska tam prisotna ne le v diplomaciji in na gospodarskem področju, temveč tudi s svojimi vojniki v misiji KFOR, ki ga tja pošilja Severnoatlantsko zavezištvo (NATO).

Državna romska samouprava noče delovati pod notranjim ministrstvom

Prejšnji teden je Državna romska samouprava (DRS) sklicala izredni občni zbor, ki se ga je udeležilo 29 od 47 članov. Navzoči so soglasno potrdili sklep, da organizacija v prihodnje ne želi več delovati pod strokovnim vodstvom (kontrolno) notranjega ministrstva, temveč – enako kot državne samouprave vseh drugih dvanajst manjšin – pod oddelkom za narodnosti pri uradu predsednika vlade. DRS namreč meni, da notranje ministrstvo večkrat prekorači svoja oblastila, ki izhajajo iz strokovnega vodenja, zato ima z DRS več pravnih in proračunskih sporov. Kot je znano, notranje ministrstvo zahteva vrnitev 540 milijonov forintov, podpredsednik DRS pa meni, da neutemeljeno.

Sklep je DRS utemeljila tudi s tem, da delujejo vse manjšine pod uradom premiera, zato želijo s tem organom tudi sami podpisati tak sporazum o sodelovanju, ki resnično temelji na strokovnih načelih.

Slovenska skupina Zvezdice se predstavi

V vrtcu Monošter vsako leto praznujemo narodnostni dan, saj sta v vrtcu poleg madžarskih tudi nemška in slovenska skupina.

Na ta dan se obe skupini predstavita s kratkim nastopom drugim skupinam v vrtcu. Tako pokažemo, kako in kaj vse smo se naučili.

Mi, slovenska skupina Zvezdice, smo pripravili program, v katerem smo se predstavili, peli, plesali, za konec pa smo zaigrali še zgodbo Piščanček išče mamico. Z nastopom otrok sem bila zadovoljna, tudi od drugih smo prejeli kar nekaj pohval. Za nagrado smo se posladkali s čokoladnimi bombončki.

Po nastopu smo si v igralnici naredili pravi slovenski dan. Plesali in peli smo ob slovenskih pesmicah, kot so Mi se mamoradi, Čebelar, Na golici, Ti moja rožica ... Otroci so uživali in preživeli smo res zabaven dan.

*Romana Trafela,
vzgojiteljica asistentka*

S SANDALI V ROKEJ SMO ODLI V VARAŠ

Eržika Bedi, dekliško je Horvat, v Števanovci žive, na tistem tali, gde je vsigdar mir pa tijoča. Zvün ftičov je še zvaun tisti, steri je bola glasen. Kak mi je pripovedjala, ona je vsigdar tau čakala, gda v penzijo pride, aj doma mirno, zdravo leko žive z možaum. Tau je zdaj dosegla, zdaj nišo drugo željo več nejma, samo tau, aj tau tak ostane še dugo lejt. Kaulak rama puno rauž cve-te, edna je lepša kak drugä. Gda sem pri njej odo, ranč je vanej v ogradci delala, mauž Feri pa travo kosijo.

- Erži, te ram, gde zdaj živeš, je tvoj rojstni ram?

»Tau je moj rojstni ram, prejdjen tau je cauc, depa nin se ne pauka, zavolo toga smo nauvoga vcujzozidali. Kak je klejt bejla, tam sva edno ižo vönaredla, vejš, kak je tam dobro spati. V zimi je topla, v leti je hladna, pa tau je še dobro, ka nika glasa se ne čuje nutra. Tam, če je človek trüden, tam se leko vöpočine, müva z možaum fejt rada spiva tam. Dja tak mislim, ka ovak je tö bola zdravo v tašoj iži spati, stera je iz cauca napravljena kak v tistoj, gde je vse beton, azbest, ali stera je s hungarocelom izolirana.«

- Sto je bejo iz tauga rama valaun, tvoj oča ali mati?

»Moja mati je bejla odtec valaun, dja sem svojga očo nej poznala, brezi oča sem gorarasla.«

- Sama si bejla?

»Nej, mejla sem edno sestru, depa ona je že mrla. Ona je v Sakalovci živela, Jožina Pappa žena bejla, petdesetštiri

lejt stara bejla gda je mrla.«
- Mati je vaja s sestrov sama ranila?

»Velko srmastvo je bilau, še tam tö, gde je oča bejo, pri

Eržika Bedi, po možej Horvat žive v Števanovci.

nas pa še vekšo. Mati je v ciglence odla delat te, gda je še bola mlada bejla, sledkar pa na železnici v restavraciji Rešti tjojala. Ranč tak kak moja sestra, mati je tö petdesetštiri lejt stara bejla, gda je mrla.«

Njini ram je na trno lejpom, mirnom mesti.

- Kelko si stara bejla, gda ti je mati mrla?

»Osemdvajsti lejt, vekši pojep je še nej dve leti star bejo.«

- Kak je leko mati delat odla, gda sta vüve s sestrov še malive bile?

»Mati je z biciklinom odla delat, že rano je odišla z dau-

mi, tašoga reda je nas tetica Eta skrb mejla, Karla Krajcara mati. Kak mati tak müva s sestrov sve dosta mogle delati, zato ka müve od nikoga sve nika nej dobile, gda sva se oženile. Müva z možaum sva strašno dosta delala, aj si telko vküpspraviva, ka nam trbej. Nej sva bogativa, telko mava, ka nama trbej, mena je najvekšo bogastvo tau, ka sem zdrava. Tau mena dosta več vala, kak če bi ne vejmelko pejnez mejla. Dja sem zadovolna s tejm, ka mava pa samo telko prosim, aj se z možaum še par lejt tak tädale »koriva« vtjüper. Dočas je dobro, ka sva dva, vsakši pravi, najbola tiste ženske, stere so že same, aj skrb mam na »staroga«. Depa ka leko človek dela, ka je dano je dano.«

- Tau gvüšno, ka ženske duže živejo kak možki. Ka misliš, zaka je tau?

»Zato ka bola se skrb majo, bola odijo k barbejri kak možki. Depa tau tö istina, ka gnesden vejn baukše, če človek nede k barbejri pa ne pride v špitale.«

- Ka si delala potisim, ka si osnovno šaulo vözopodila?

»Edno leto sem v šaulo odla, gda sem izpit naredla pa sem tkalka gratala, drugi den sem že v židanoj fabriki delala. Mena je dosta zmišlavati nej trbelo, ka mo delala, dja sem na tejm bejla, ka aj

kak najprvin leko slüžim. Vejš, kak rada sem bejla, gda sem prvo plačo v rokau dobila. Tak mislim, če človek v srmastvi gorazraste, te vejpoštüvati pejnaze, pa vse tisto, ka si si spravo. Tisti, steri vse samo tak pod rit dobijo, tisti nikdar nedo tak poštüvali, ka majo, kak tisti, steri si vse sami spravijo.

Eržika v folklorni skupini Društva porabski slovenski penzionistov

Name je življenje na tau navčilo, ka šparati trbej, zato ka v velkom srmastvi smo gorarasli.«

- Ka si tjojčila, gda si prvo plačo dobila?

»Vidiš, tau pa že ne vejmel. S Kaucino Mariko, Evo Nemet, stera cvetličarno ma v Varaši, smo dobre padaškinje bile. Na tau se dobro spaumnim, ka na vsakšo bučo (proščenje), na vsakši božič smo si nauvi gvant tjojčili v Somboteli. Pa še tau vejmel, ka dočas, ka smo na cug čakale, v restavraciji smo vsigdar djetra djele. Prvin je šega bejla, ka so si dekle na bučo vsigdar nauvi gvant tjojčile, na te gvant pa na cipele smo vsigdar fejt skrb mele. Bilau tašo, gda sem še mala bejla, ka smo bausi šli v Varaš, v sandale smo samo te staučili, gda smo že taprišli, tak smo je šparali. Tau je nam mlajšom svetek bejo, gda smo v Varaš šli, še zdaj poznam tisto konjsko sago, ka je v križišči bila pred gostilnov Korona, gde je bencinska črpalka bejla. Nik-

dar ne pozabim, kak dober sladolej je bejo pa ranč tak Bambi tö, ka smo ga tašoga reda vsigdar pili.«

- Zdaj, kak sem se proto vas pelo, fejt sem se čüdivo, zato ka vse je ovak kak je prvin bilau.

»Domanjo lüstvo je töj že vse vöpomrlau, samo dja pa Brgauncin Mariš sva ostala.

Vejš, prvin ka lüstva je bilau töj: Kolarski, Šalakov, Petra Nacak, Brgauncini, Ajdeni, Vučtjini, vse nas je puno bilau. Gda smo k meši šli po nedelaj eden za drugim, telko nas je bilau kak mrvlč.«

- Nikdar si nej mislila na tau, ka odideš odtec?

»Nikdar nej, za niše pejnaze nej.«

- Maš dva sina, steriva sta že na svojom, tak ka sama sta ostala doma z možaum.

»Dja tak mislim, ka gnesden je tau tak dobro, če so mladi posaba, te je vse dobro. Zavolo toga so dosta doma, gda pridejo, te njim pečem, tjojčam, veselimo se eden drugoma. Vsigdar gledajo, ka mi trbej, ka mi je nanikoj prišlo, te mi na božič ali na rojstni den tjojčijo tau pa tisto. Tak ka zdaj sva rejsan sama doma z možaum, tau delava, ka štejava. Dja najbola rada gobe berem, on pa ribe lovi. Nika nama ne fali, samo aj zdravdja mava, tau edno željo mam.«

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Otoček sredi jezera, gori pa cerkvica, tak cejlomi svejti poznani ansambel Avsenik popejva. Mi pa na té otok srejdi Bleda, srejdi jezera, v eden drugi čas staupimo. V tistoga, v sterom eške

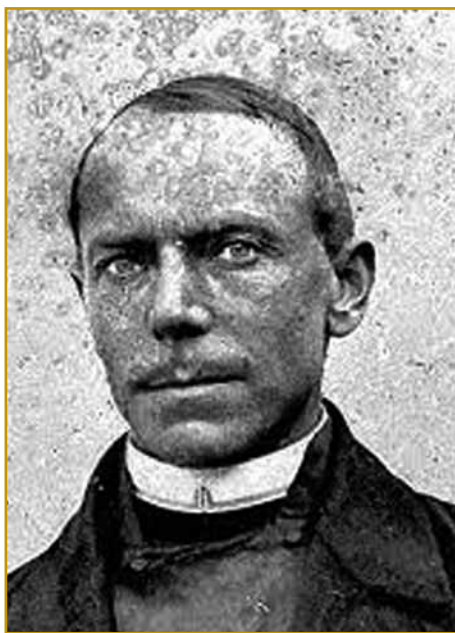

Čunaklin so na nafudnjenom gumi čunaklinom vö iz vode zdignoli. Analiza nam pripovejda, ka je 5 mejterov dugi biu, iz enoga falata drejve macesen so ga vöstesali. Analiza nam tadale povej, ka naši stari Slavi so drejvo kaulak leta 800 dojvesekli. Gvüšno, ka z njim so na srejdi jezera ojdili, tam so svoje sveto mesto meli.

cerkev na njem nej stala. Nazadnje smo pisali tau tö, ka trno stari čunaklin so iz vode vöpotegnoli.

Čunaklin, grobi pa sveto mesto

Od staroga poganskoga svetoga mesta pripovejdamo. Tam so skur telko stare grobe našli, kak naš čunaklin star gé. Vejmo, naši stari pogange so tiste bole prejgnje lidi na tisti mestaj pokapali, steri so za nji sveti bili. Od toga nam eške neka drugo pripovejda. Vcejlak skrak gnešnje cerkve so fundamente gnako staroga rama najšli. Leko, ka v njem so svečeni živel, steri

Janez Puhar je eno leto po tejm, kak so fotografijo vönajšli, že sam tö fotografefjro. S svojim delom je pravo revolucijo v fotografiji naredo. Moramo vedeti, ka v tistom časi so se fotografije na glažojno delale. Tau je duga, nebesko duga »operacija« bila. Cejli 10 minutov pa eške več je trbelo, ka se je slika na glažojno »zakelila«. Tomi časi se ekspozicija pravi. Naš Janez je ekspozicijo vcejlak kratkejšo naredo. Duže kak 15 sekund je človeki na mejri nej trbelo biti. O tom njegovom deli so po cejlom svejti pisali. S tejm ga gnes za enoga od pijonejrov fotografije po cejlom svejti majo.

so skrb za mrtve meli. Gnes takšnomi rami farov pravimo. Z vsejm tejm, ka so arheologi najšli, leko rejsan v tisti stari čas poglednemo, gda so cejlo krajino za sveto meli. Za nji je mis-

tična bila. Na enom kraji je otok biu, na drugom Dobra gora, na tretjom pa

brejg Gradiško stodji. Tak se krajina s trejmi kiklami vönamala, stera je za naše stare Slave trno sveta bila. Tau pa zatoga volo, ka na najkračiši den v leti sunce ranč na tom mesti te tri kikle »prejksejka«.

Iz tisti stari časov je ena legenda nej živa ostanola. Živa pa je ena druga, stera od velke lübezni pripovejda. Živela je trno bogata gospa, steroj so ravbarge moža bujli. Od velke žalosti je cejlo svoje zlato pa srebro tadala, ka iz toga zvaun za kapejlo srejdi jezera naredijo. Kdakoli de cingo, de go na svojoga dragoga spomino. Žmeten zvaun na čunaklin denejo, ka ga na otok prejk spravijo. Depa, nagnauk se vrejmen vcejlak obrne, velki vijer pride. Čunaklin se na dvauje spotere, zvaun potaune. Od velke žalosti gospa vse svoje bogastvo tada, ka iz kapejle cerkev naredijo, una pa v klaušter za nuno odide. Papa je po njeni smrti dau zvaun naprajti pa ga zapovedo na Bled pripelati. Eške gnes tam zvonu. Steri za vauže potegne, ka se njemi zglasi, se njemi lübezen spuni.

Gda od 124 stari grobov srejdi jezera pripovejdamo, se leko pitamo, sto so tej lidge bili. Na takšnom svetom mesti so gvüšno nej prausne lidi pokapali. Tak si leko samo brodimo, ka tam so velikaši pa sveti lidge svoj daum po smrti meli. Med njimi gvüšno kakšen mauder možki leži. Takši so trno poštvani bili, njiva rejč se je mogla poslušati. Kak so uni zapovejдали, tak se je zgoditi pa naprajti moglo tö.

Lidge modernoga časa

Bled je z jezerom pa svojim otokom že od inda lidi k sebi zvau, če tomi tak povejmo. Tau se gnes tadale

godi, tomi fenomen turisti pravimo. Ranč zavolno se je s trno nauvo meštrijajo v Bledi duhovnik Janez Puhar srečo. Od fotografije pripovejdamo, stera se je 19. augusta leta 1839 na-

Na otoki srejdi Blejskega jezera gnes Marijina cerkev stoji. Gnes ta s čunaklini vörniki pa turisti ojdijo. Leko, ka s tistim starim čunaklinom so indašnji vörniki na svoje sveto mesto ojdli pa svoje mrtve so z njim taprejk spravljali. Cerkev nam tö od toga pripovejda, ka nauvo krščansko vörvanje je cerkve na indašnji poganski sveti mestaj gorpostavlalo. S tejm so pogansko vörvanje škeli na nikoj djasti.

rodila. Oča Puhar je človek svojoga časa biu, za vse nauvo je oprejto glavau emo. Ranč v časi prve fotografije je na Bled za duhovnika pri-

Stari slavski grobi nam od toga pripovejda, kak so na indašnjom svetom mesti nauvo sveto mesto naredli. V zidinaj Marijine cerkve so te grobe najšli. Te lidi so po stari šegaj dosta prva pokopali, kak se je legenda od zvauna narodila.

šo. Tam se je s francuskimi turisti srečo, steri so njemi od fotografije, od toga nauvoga čüda pripovejдали. Zavolo Janeza Puhara so na Bled trno poznani lidge tistoga časa ojdli. Eden od tej je francuski vikont Louis de Dax biu. Ranč un je glas od Puhari v svejt odneso. Štiri

njegve fotografije na glažojni je dojküpo pa ji je enim trno poznanim francuskim novinam tadau. Tam so od njega pisali, trno poznani je grato. Gnes samo eške 6 Puharovi fotografij »živej«, se

za nji vej. Depa, njegve inovacije so fotografijo bauško naprajle. Prve so brž blejde gratale, njegve eške gnes se leko vidijo. Na vse tau je

vcejlak sam gorprišo. Trno poznani lidge so na Bled tadale ojdli eške po tejm, gda je Janez Puhar leta 1864 premino. Guči se, ka ranč kemikalije za fotografije bi njemi zdravdje načnole.

Miki Roš

NAJBOLE JE CEJNO: PRAVICO, ZAKON IN ISTINO

Če se štoj špandera kauli varaške baročne cerkve, na placi pred nekdešnjim klauštrom gvüšno pride do doprsnoga kipa (mellszobor) *Kálmána Szélla*. Té političar, šteri je biu finančni minister pa ministrski predsednik Vogrske tö, je sploy dosta narédo za naš Monošter. Zatok je nej čüda, ka so dali hvaležni Varašanci leta 2002 postaviti njegvi spomenik na srejni svojoga mesta. Kálmán Széll se je madžarskim aristokratskim starišam narau-do 8. juniuša 1843 - tau je djenau pred

Spomenik nekdešnjoga ministrskega predsednika pred varaškim klauštrom je delo Emöke Tóth, postavili so ga leta 2002.

180 lejtami - v bližanjoi vesnici Gasztony. Njegvi oča je emo visike politične funkcije, biu je poslanec v Parlamenti tö, svojoma sinej je v dar dau grünt v Rátóti. Mladi Kálmán je svoj včenjé začno na šopronskoj benediktinskoj gimnaziji, maturo pa je napravu pri premontrejski barataj v Somboteli. Na peštarskoj univerzi se je vönavčo za fiškališa, svoje delo pa je začno kak birauv v Rátóti. Veuki padaš Kálmána Szélla je biu »maudrec domovine« Ferenc Deák, šteri se je med 1868 in 1875 vsakšo poletje zdržavo na grünti držine Széll v Rátóti. Zatok je nej čüda, ka se je mladi fiškališ pripravlo na politično kariero. Že leta 1869 so ga odebrali za parlamentarnoga poslanca krajine kauli Monoštra, od tistoga mau je služo svojoi rodnoj zemlej. Vsikdar več se je spravlo s finančnimi pitajnami, za en malo je grato glaven čednjak za peneze

v rosagi. Leta 1875 je biu že finančni minister, de je pa za tri lejta dojpravo, vej se je zbojo mogaučnosti bojne, gda je Avstro-ogrska monarhija okuperala

Bosnijo. Po tistom je biu prejden dvej veuki bank, za tau delo so ga naprosili bankaroške z Beča. Od leta 1878 se je spravlo z modernim paverstvom ranč tak, njegva mara z grüntov v

Parlamentarni poslanec se je dosta trüdo za prvo državno gimnazijo v Železnoj županiji - gnes je tau cerkvena Gimnazija svetoga Gotarda.

Rátóti in Héraházi je bila daleč erična. Pri svoji 56 lejtaj je grato ministrski predsednik vogrskoga kralstva. V njegovom cajti, med letoma 1899 in 1903, so podpisali staudvajsti zakonov. Vpelo je nauve porce, tak je v red vzeu

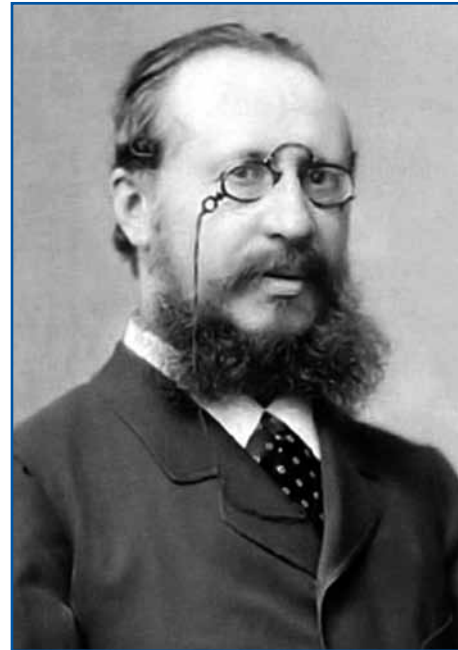
finance in rosag je baukše vertivo. Kak političar je vsikdar isko poti sodelovanja, na konci pa je donk mogo dojpovödati. Mekno se je na svoje grünte in dugo je nej stauo v vogrski Parlament. Bole djenau do leta 1905, gda ga je lüstvo kauli Varaša pá odebralo za svojoga poslanca, štero funkcijo je držo do svoje smrti.

Kálmán Széll je biu več desetletij poslanec, v tom cajti je dosta napravu za svoje mesto Monošter. Na začetki 1870-i lejt se je na priliko trüdo za tau, ka bi Györ prejk Sombotela z železnicov povežali z Gracom. Na truncanje Szélla se je vlada tak odlaučila, ka de ta štrejka tekla po dolini Rabe. Poštüvanje do političara so kisnej pokazali tak, ka so se šnólcugi stavljali v Rátóti ranč tak.

Varašanci se leko Kálmáni Szélli zavalijo za tau tö, ka so fabriko tobaka leta 1894 oprli vrnau v njinom mesti, vej je pa bila originalno planérana za Somboteu. Tau je bila prva tovarna v

varaši, v šteroj je deset lejt kisnej že več kak devetstau ženske delalo. Političar je dosejno tau tö, ka je avstrijski baron Joseph Wieser daubo dopüščenje in v Monoštri leko opro kosino fabriko. Széll je biu trnok zaslužén za drüge tovarne

ranč tak, v Somboteli so se samo z oprejtimi lampami čüdivali veukomi razvoji v malom mesti pauleg Rabe. Prvo državno gimnazijo v Železnoj županiji so oprli

Kálmán Széll (1843-1915) je kak političar dosta napravu za krajino kauli Monoštra.

vrnau v našom Varaši, predsednik komisije za tau srejd-njo šaulo je biu Kálmán Széll. Sploy veuki svetek je biu, gda so 4. septembra 1853 začnili prvo šaulsko leto, eške na vekše pa so svetili, gda so 15. novembra 1895 prejkдали nauvo zidino gimnazije. (Ne smejmo pozabiti, ka je mejla ta šaula v tistom časi »kulturno misijó«: iz slovenske in nemške mladine v okaulici Varaša napraviti prave, vörne Madžare.) Gimnazija je leta 1947 gornvzela ime Mihály Vörösmartyna, z ednoga tala zavolo poštüvanja do veukoga madžarskoga poeta, z drügoga tala pa iz hvaležnosti do Kálmána Szélla - moža Ilone Vörösmarty, čere eričnoga pesnika.

Dosta vse je varaški političar napravu za vörsko življenje v svojoj rodnoj krajini ranč tak: spravo je peneze za zidanje cerkve svetoga Imrena v Rönöki, za zvonik v Rátóti pa je za dar dau zvon. (Toga so zavolo poštüvanja do Kálmána Szélla

eške med prvov svetovnov bojnov tö nej rekvirérali.) Nekdešnji vogrski ministrski predsednik je mrau 16. augustuša 1915 na svojom grünti v Rátóti, pokopali

so ga pauleg njegve žlate na cintori v vesi Táplánfa (gnes Táplánszentkereszt pauleg Sombotela). Na prvo oblejtnico njegve smrti so v Monoštri držali veuki spominski svetek, na šteroga so prišli mladi in stari, srmački in bogati Varašanci. Glaven trg so prekrstili na Trg Kálmána Szélla. Če rejsan je plac po

drügoj svetovnoj bojni daubo ime Trg méra (Béke tér), nosi od leta 1990 pá svoje originalno ime. Eške bole špajsna je pripovejst Trga Kálmána Szélla v Budimpešti, šteri je tau ime noso od 1929 do 1951. Po tistom je tedešnje komuništarsko vodstvo ime placa po sovjetskom glavnom varaši prejkspisalo na Moszkva tér. Samo apriliša 2011 se je peštarska samouprava tak odlaučila, ka trg nazajdobi ime Kálmána Szélla.

V Monoštri eške gnesnedén čütimo erbo, štero je varaši zapüsto njegvi eričen sin. Slovenci se leko Kálmáni Szélli najbole zavalimo za pomauč pri opéranji monoštrski fabrik, v šteraj so si v preminaučom stoletji krü služili vnaugi naši starci. In če rejsan v zdajšnjom cajti več cugi ne füčkajo, je Kálmán Széll dosta napravu za tau, ka bi leko gda koli gorseli na nji in se odfüčkali - ali prauti Graci ali prauti Somboteli.

RAZGIBAJMO MOŽGANE

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

	AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	VODA V FLINASTEM STANJU	HUNSKI KRALJ, BIČ BOŽJI	AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (JULIA)	RAZSTRE-LJIVO ZA RUDNIKE IN KAM-NOLOME	ZVIŠAN TON F	RAČUNAL-NIŠKA SLIČKA	MANOS VETRA	
	VOSKI PODOBNA BELA SNOV							3	
	VEDA O ATOMIH								
	DROBNO CELIČNO ZRNCE							8	
POMOČ: BENČ FAJGEL OJIN RIBOSOM	OKROGEL, VOTEL, DOLG IZDELEK IZ TESTA	GLAVNO MESTO ZDRUŽENIH ARABSKIH EMIRATOV	DODATNO TEKMO-VANJE IZLOČENIH EKIP	ILUS-TRATOR MAVEC	NAŠ PIŠEC (JANEZ, BOBIR) JANEZ BOHČINA		NINA ERAK LONČNA RASTLINA, ŠERENIK		
VELIKA TROPŠKA PTIKA	7				PALESTIN. VODITELJ (JASER) VERIDJEVA OPERA			10	
USTALJENO ZAPOREDJE ORK		12			1	PO NJIH HOJIMO ZELJE		SEATOV MODEL DENARNA ENOTA V SFRJU	
LISTIČ ZA POPUST		11			ČRKA X JUDOISTKA POGAČNIK		ZALOST ŠVEDSKA FILMSKA IGRALKA (LENA)	13	
PESNICA ŠKERL				ČRNKASTA KRAVA PISANA TROPŠKA PAPIGA	2	MADŽARI STARI OČE, DED		5	
LJUDJE ISTE VRSTE				BOHA-PARTE ERIK VALENOČ				4	
ZVAREK, PREVRETEK								UČILNICA	6
NIŽINA			9					SANJAC	

Končna rešitev:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	2	10	5	11	12	2	5	13	2
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	----	---	---	----	---

SUDOKU

	5			4		9		6
7		9					4	
	3			9			5	
8					3			
6			5		9			1
			4					7
	8			2			7	
	1					8		4
5		7		1			2	

NIKA ZA SMEJ

MARTA PA KUFER

MARTA PA KRST

Marta pa Karči se odpravlata na dopust. Pa se pride Pepika poslavlat od Marte pa jo pita: »Ja, gé pa te kufer maš?« Pa pravi Marta: »Tam v spalnici na posteli.« Pa pravi Pepika: »Vej pa je prazen!« Marta pravi: »Pa ka mo te punoga mejla, če pa na nudistično plažo ideva.« Te pa jo Pepika pita: »Ja, zakoj ga pa te sploj maš?« Pa jo Marta pogledne pa pravi: »Ja, pa ne morem brez kufra na morje iti!«

Marta sreča Pepiko pa ji ta pravi: »Marta, začnila sam v cerkev odti pa do me v nedelo krstili!« Marta pa pita: »Ka boš pa te oblečeno mejla?« Pa Pepika pravi: »Malo sam spitavala okauli, pa mo tak, kak sam čujla, ka se drugi oblečejo za krst.« Pa jo Marta en čas gleda, te pa pravi: »Pepika, samo ges mislim, ka boš ti v plenica j čudno vogle-dala!«

Simona Rituper

TV SPORED

Na naslednji povezavi najdete pregleden spored TV Slovenija 1 in Slovenija 2 za izbran dan: <https://tvspored.delo.si/>

OSMEROSMERKA

C	Z	T	A	V	Č	A	R	A	I
E	O	R	N	E	L	A	J	N	F
L	R	B	E	V	K	H	I	I	L
A	M	J	P	N	A	K	N	T	U
I	A	O	A	L	P	Ž	L	E	D
N	N	C	H	V	G	O	O	V	O
Š	S	M	O	A	E	E	T	S	V
Č	I	Č	R	U	J	C	R	R	I
E	Č	I	J	L	T	R	A	P	Č
K	E	R	S	N	I	K	B	A	Č

V osmerosmerko je uvrščenih 18 slovenskih pisateljev. Besede tečejo naprej in nazaj v vseh osmih smereh: vodoravno, navpično in po diagonalah. Vsaka beseda je vsaj z eno črko pripeta na skupek vseh ostalih besed. Najden element je potrebno v liku in spisku prečrtati. Na koncu bo ostalo še 11 neprečrtanih črk, ki dajo (brane po vrsti od leve proti desni in od zgoraj navzdol) še enega pisatelja!

Zveza Slovencev na Madžarskem v sodelovanju s
Polijskim veteranskim društvom SEVER za Pomurje
Vas vljudno vabi na otvoritev razstave

VOJNA ZA SAMOSTOJNO SLOVENIJO 1991

ki bo v ponedeljek, 12. junija 2023, ob 16.30 v konferenčni
dvorani Slovenskega doma v Monoštru.

Prijazno vabljeni!

A Magyarországi Szlovének Szövetsége és a
Rendészeti Veteránok Egyesületeinek Szövetsége
szeretettel vár minden érdeklődőt a

HÁBORÚ A FÜGGETLEN SZLOVÉNIÁÉRT 1991

című kiállítás megnyitójára.

A rendezvényre 2023. június 12 -én, hétfőn, 16.30 órai kezdettel
kerül sor a Szlovének házának konferenciatermében
Szentgotthárdon.

Mindenkit szeretettel várunk!

PREDSTAVILI SO PORABSKO BOROVO GOSTÜVANJE

Nesnovna kulturna dediščina, skupnosti, ki jo ohranjajo, človeška ustvarjalnost in raznolikost se vsako leto praznujejo na praznik takoimenovane Binkoštna dediščina. V organizaciji Državne slovenske samouprave in njenega Odbora za kulturo je 28-članska skupina s ponosom predstavila Porabsko borovo gostüvanje v okviru programa, ki se je odvijal med 27. in 29. majem 2023 na območju Etnografskega muzeja na prostem v Szentendreju.

Na stojnici delegacije, ki je zastopala slovensko narodno skupnost, so se zainteresirani lahko seznanili s skrivnostmi

tradicionalnega izdelovanja rož iz papirja in pletenja košar. Državna slovenska samo-

uprava se zahvaljuje vsem sodelujočim, ki so se odločili za predstavitev elementa

dediščine »Porabsko borovo gostüvanje,» ki je vpisano v Nacionalni register nesnovne

kulturne dediščine, in ga dostojno predstavili.

DSS

Dimeki iz Beltincev vsako leto organizirajo rally

Naših 20 let

Društvo starodobnikov in ljubiteljev starih koles Dimek iz Beltincev vsako leto organizira rally starodobnih koles. Udeleženci so se letos že enaindvajsetič zbrali na dvorišču beltinskega gradu in se od tam podali na pot po Beltincih in okoliških vaseh. Na začetku poti sta jih nagovorila predsednik Dimekov Slavko Horvat in župan Občine Beltinci Marko Virag, ki sta poudarila pomen ohranjanja kulturne dediščine, pa tudi dejstvo, da kolesarjenje s

Dimeki se vozijo v oblačilih, kakršna so se nosila takrat, ko je bilo kolo narejeno.

starodobnimi in sodobnejšimi kolesi zelo koristi zdravju in boljšemu počutju. Ob Dimekih so se kolesarjenja udeležili še člani iz drugih slovenskih društev lastnikov starodobnih koles, prišli pa so tudi kolesarji iz sosednjih držav.

Rally starih koles so v Beltincih letos pripravili že enaindvajsetič.

Ob dvajsetletnici društva, ki so jo zaradi pandemije obeležili šele letos, so v prostorih beltinskega gradu pripravili razstavo z naslovom Naših 20 let – Društvo Dimek Beltinci. Ob obletnici so izdali zbornik, v katerem so predstavljene njihove aktivnosti, v beltinskem parku pa so postavili tudi novo repliko starodobnega kolesa, ki je iz časa okrog leta 1900.

Društvo je bilo uradno ustanovljeno leta 2001, a so se že pred tem družili lastniki starodobnih koles, ki so sodelovali s stariimi kolesi na Lendavski trgatvi in drugih etnološko-kulturnih prireditvah. Predsednik Dimekov je bil od začetka pa do svoje smrti pred dvema letoma Avgust Farkaš. Člani so iz beltinske občine, pa tudi iz drugih prekmurskih občin. Na začetku je bilo 17 članov, pozneje pa se je število povečalo na petdeset. Društvo so poimenovali po Imreku (Mirku) Baligaču Dimeku, ki je bil velik ljubitelj narave, rekreacije in planinarjenja. Nekateri člani društva imajo tudi več starodobnih koles. Vozijo se v oblačilih, kakšna so nosili, ko je bilo kolo narejeno.

Besedilo in foto Jože Gabor

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TOPnet d.o.o.
Kupšinci 49d, 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB